

**VIITASAAREN LUKION
OPISKELUHUOLLON
JA
OPPIMISEN TUEN
KÄSIKIRJA**

VIITASAAREN
lukio

SISÄLLYSLUETTELO

SISÄLLYSLUETTELO	2
1. JOHDANTO	2
2. OPISKELUHUOLLON TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET	3
3. OPISKELUN TUKEMINEN VIITASAAREN LUKIOSSA	3
3.1 OPISKELUHUOLLON JA OPPIMISEN TUEN VASTUUNJAKO	3
3.1.1 HUOLEN ILMENEMINEN JA VARHAINEN PUUTTUMINEN	5
3.1.2 MITEN TUNNISTAN AVUN TARPEEN	6
3.1.3 MITEN TOIMIN JA PUUTUN	6
3.2 OPISKELUHUOLLOSTA JA OPPIMISEN TUESTA TIEDOTTAMINEN	7
4. OPISKELUHUOLTO	7
4.1 OPISKELUHUOLTORYHMÄ	7
4.2 NIVELVAIHE	8
4.3 POISSAOLOIHIN PUUTTUMINEN	9
4.4 OPINTOJEN KESKEYTTÄMINEN	9
4.5 KODIN JA KOULUN VÄLINEN YHTEISTYÖ	9
4.6 KOULUYHTEISÖN TURVALLISUUDEN EDISTÄMINEN	10
5. OPPIMISEN TUKI JA ERITYISJÄRJESTELYT	10
5.1 OPPIMISEN TUKI AINEENOPETUKSESSA	10
5.2 ERITYISOPETTAJAN TARJOAMAT TUEN MUODOT	11
5.3 ERITYISOPETUS	11
5.4 ERITYISJÄRJESTELYT	11
5.5 KURSSISUORITUKSEN ARVIOINTI	11
6. ARVIOINTIMENETELMIÄ OPISKELUHUOLLON JA OPPIMISEN TUEN TOTEUTUMISEN SEURANTAAN	12

1. JOHDANTO

Opiskeluhuollon ja oppimisen tuen käsikirja on työväline jokaiselle Viitasaaren lukiossa työskentelevälle. Käsikirja perehdyttää Viitasaaren lukion opiskeluhuollon ja oppimisen tuen käytänteisiin sekä sisältää toimintamalleja eri tilanteisiin. Käsikirja kuvaa toimintamallin vastuun jakautumisesta koulun eri toimijoiden kesken.

Tavoitteena on, että Viitasaaren lukio oppimisympäristönä edistää ja henkilöstö tukee moniammatillisessa yhteistyössä nuoren yksilöllistä kehitystä, hyvinvointia ja oppimista. Näkökulma opiskeluhuoltotyössä on oppimiseen liittyvien vaikeuksien ennaltaehkäisyssä.

2. OPISKELUHUOLLON TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET

Opiskeluhuollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitoksen toimintaympäristössä.

Opiskeluhuollon tehtävä on osaltaan huolehtia opiskelijoiden fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista. Hyvinvointi on perustana nuoren kehitykselle ja oppimiselle. Opiskeluhuoltotyön tehtävänä on oppimisen esteiden sekä muiden nuoren elämään liittyvien ongelmien tunnistaminen ja niihin puuttuminen.

Yksilönäkökulman lisäksi opiskeluhuoltotyössä korostuu tärkeänä yhteisöllinen näkökulma. **Opiskeluhuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ehkäisevänä, koko yhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhuoltona. Lisäksi opiskelijalla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon.** Yksilökohtainen opiskeluhuolto koostuu monialaisen asiantuntijaryhmän tuesta sekä opiskeluhuoltopalveluista, eli opiskeluterveydenhuollosta sekä kuraattori- ja psykologipalveluista.

Oppimisvaikeuksien ja muiden opiskeluun liittyvien ongelmien varhainen tunnistaminen sekä niihin puuttuminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ovat toiminnan lähtökohtia. Nuoren kasvun ja kehityksen kannalta on tärkeää, että riskitilanteet havaitaan ajoissa. Ajoissa ongelmiin puuttuminen tukee myös koko työyhteisön jaksamista.

Opiskelijoiden osallisuutta oman työyhteisönsä hyvinvoinnin edistämisessä on tärkeää tukea. Opiskelijoita tuetaan kasvamaan aktiivisiksi toimijoiksi kouluyhteisössä. Yhteisöllisyyden ja osallisuuden kokemukset ovat olennaisia hyvinvoinnin kokemisen kannalta. Opiskelijat ovat opiskelijakuntatoiminnan kautta mukana esimerkiksi yhteisten hyvinvointiin liittyvien toimenpiteiden kuten teemapäivien ja tapahtumien suunnittelussa.

3. OPISKELUN TUKEMINEN VIITASAAREN LUKIOSSA

3.1 OPISKELUHUOLLON JA OPPIMISEN TUEN VASTUUNJAKO

Opiskeluhuollosta on vastuussa jokainen kouluyhteisöön kuuluva. Turvallisen ja hyvinvointia tukevan opiskeluympäristön luominen sekä opiskeluun liittyvien ongelmien huomioiminen on osa koulun arkea. Kuka tahansa, joka huomaa sellaisen asian, joka voi olla heikentämässä opiskelijan hyvinvointia tai työyhteisön turvallisuutta, on velvollinen puuttumaan tilanteeseen ja jakamaan huolensa jonkun toisen työyhteisöön kuuluvan kanssa. Opintojen ohjaus ja tukeminen on osa jokapäiväistä koulutyötä (arjen opiskeluhuolto).

Lukion opiskelijalla on oikeus saada tukea oppimiseen riippumatta siitä, mistä oppimisen vaikeudet johtuvat. Lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä.

Aineenopettaja

kannustaa, ohjaa ja seuraa opiskelijaa oman aineensa opiskeluun liittyvissä asioissa ja **antaa tarvittaessa tukiopetusta**. Aineenopettaja ottaa huomioon opiskelijan tuen tarpeet oppituntien suunnittelussa ja opetusjärjestelyissä, esimerkiksi valitsemalla monipuolisia opetusmenetelmiä ja eriyttämällä opetusta. Aineenopettaja ottaa varhaisessa vaiheessa opiskelijan kanssa puheeksi, jos opiskelu opintojaksolla ei suju. Aineenopettaja myös ohjaa opiskelijaa oman oppiaineensa kohdalla sopivan opiskelutekniikan löytämisessä. Aineenopettaja kirjaa poissaolot kurssilta saman päivän aikana Wilmaan.

Ryhmänohjaaja

tutustuu valvontaryhmänsä opiskelijoihin. Ryhmänohjaaja haastattelee opiskelijan ensimmäisen lukuvuoden aikana ja tapaa häntä ryhmänohjauksissa. Ryhmänohjaaja huolehtii tukitoimista tiedottamisesta ryhmänsä opiskelijoille ja kannustaa opiskelijaa siihen, että tukitoimet kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Opintojen alkuvaiheessa ja opintojen aikana ryhmänohjaaja edistää ryhmäytymistä niin, että ryhmään muodostuu positiivinen opiskeluasenne ja turvallinen ilmapiiri. Ryhmänohjaajan tehtäviä ovat myös oman ryhmänsä opiskelijoiden poissaolojen seuraaminen ja poissaoloihin puuttuminen, käyttäytymisen ohjaaminen sekä tarvittaessa erilaisten tukitoimien pariin ohjaaminen. Ryhmänohjaaja seuraa ryhmänsä opintojen etenemistä ja puuttuu tarvittaessa ongelmiin. Ryhmänohjaaja on yhteydessä opiskelijan huoltajiin.

Opinto-ohjaaja

tarkistaa ja tarvittaessa muuttaa opiskelijan kanssa opintosuunnitelmaa sekä ohjaa tarvittavan tuen piiriin. Opinto-ohjaaja seuraa yhteistyössä ryhmänohjaajien kanssa opiskelijoiden opintojen etenemistä ja koordinoi tukitoimia. Opinto-ohjauksen tunneilla käsitellään oppimista tukevia asioita, sekä esitellään opiskelun erilaisia tukimahdollisuuksia. Opinto-ohjaaja on päävastuussa moniammatillisesta yhteistyöstä.

Erityisopettaja

tekee kaikille lukion aloittaville opiskelijoille lukiseulonnan. Erityisopettaja ohjaa lukiseulonnan pohjalta opiskelijoita tukitoimien pariin ja teettää tarvittaessa yksilökohtaiset testit, sekä opastaa uusia opiskelijoita opiskelutaidoissa. Aineenopettajien lisäksi erityisopettaja tukee opiskelijaa oppimisessa. Erityisopettaja antaa yksilöllistä ohjausta, opetusta ja tukea oppimiseen ja opiskeluun liittyvissä ongelmissa. Erityisopettajan tukea annetaan myös pienryhmäopetuksena. Erityisopettaja voi olla mukana eri oppiaineiden oppitunneilla.

Jos opiskelijalle tehdään hallinnollinen päätös erityisopetuksesta, erityisopetusta antaa erityisopettaja. Erityisopetus tukee aineenopetusta, mutta erityisopetus ei ole aineenopetusta. Erityisopettaja arvioi erityispedagogisten tukitoimien tarpeen sekä suunnittelee opiskeluun ja osaamisen osoittamiseen liittyvät tukitoimet. Erityisopetus kirjataan opiskelijan pyynnöstä hänen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaansa.

Terveydenhoitaja

opiskelija tapaa terveydenhoitajan henkilökohtaisesti ensimmäisen vuoden terveydenhoitajan terveystarkastuksessa. Terveydenhoitaja tekee terveystarkastukset sekä erilaisia seulontakyselyitä ja tukee opiskelijaa terveydellisissä kysymyksissä. Opiskeluterveydenhuolto sisältää sairaanhoidon. Terveydenhoitaja ohjaa tarvittaessa opiskelijaa hakeutumaan asianmukaisiin terveys- ja sosiaalipalveluihin. Terveydenhoitajalta on mahdollista saada oppilaitoksen pyytämä hoitajan todistus sairauspoissaolosta tiettyjen sairauksien osalta, jos poissaolot ylittävät 3 päivää.

Koulupsykologi

tukee opiskelijoiden psyykkistä hyvinvointia tarjoamalla ohjaus-, tuki- ja hoitokäyntejä, joissa selvittää opiskelijan elämäntilannetta ja mieltä painavia asioita. Tarvittaessa psykologi ohjaa opiskelijan muiden mielenterveyspalveluiden piiriin. Psykologi osallistuu lukion opiskeluhuollon ja ennaltaehkäisevän mielenterveystyön kehittämiseen.

Kuraattori

Koulukuraattorin työn tavoitteena on varhainen puuttuminen sekä auttaminen "matalalla kynnyksellä". Tavoitteena on myös opiskelijoiden myönteisen kokonaiskehityksen ja koulunkäynnin tukeminen sekä hyvinvoinnin edistäminen kouluyhteisössä.

Nuorten mielenterveys- ja päihdetyön tiimi

Palvelee 13–22-vuotiaita nuoria. Ensisijaisesti huolen herätessä otetaan yhteyttä opiskeluterveydenhuoltoon tai kuraattoriin. Nuorten mielenterveys- ja päihdetyön tiimi tekee tiivistä yhteistyötä heidän kanssaan.

Rehtori

Luo edellytykset oppimisen tuen toteuttamiselle ja varmistaa, että opiskeluhuolto toteutuu lukiossa sille asetettujen suunnitelmien mukaisesti. Rehtori kutsuu koolle oppilaitoskohtaisen opiskeluhuoltoryhmän. Viitasaaren kaupungin hallintosäännön 35 § mukaisesti lukion rehtori päättää lukion opiskelijan erityisistä opetusjärjestelyistä.

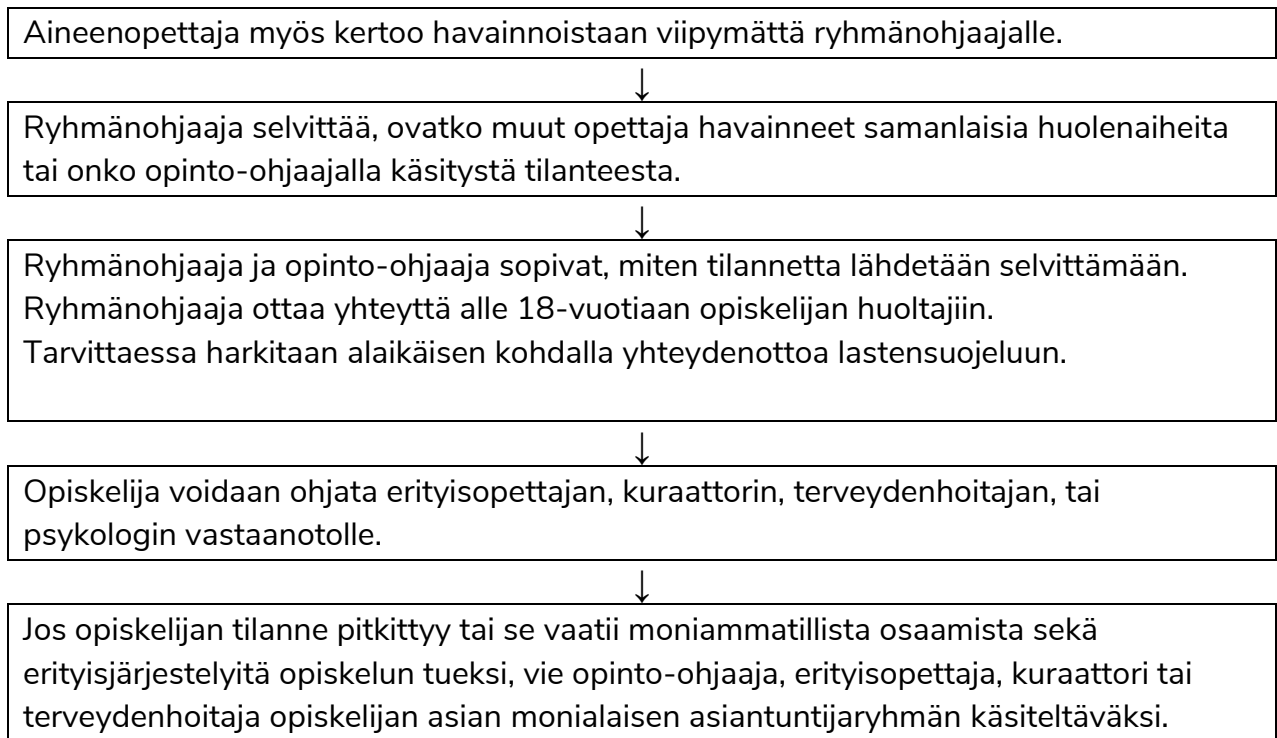
3.1.1 HUOLEN ILMENEMINEN JA VARHAINEN PUUTTUMINEN

Toimenpiteet ja työnjako eri toimijoiden kesken huolta aiheuttavassa tilanteessa on kuvattu seuraavassa **varhaisen puuttumisen mallissa**:

Jos opiskelija ei tule opintojaksolle tai lakkaa käymästä oppitunneilla, aineenopettaja ottaa yhteyttä opiskelijaan sekä ilmoittaa asiasta ryhmänohjaajalle.

Jos aineenopettaja havaitsee opiskelijan oppimiseen liittyviä pulmia, poissaoloja on paljon tai opiskelijassa tapahtuu jokin erityinen muutos, opettaja keskustelee opiskelijan kanssa.

3.1.2 MITEN TUNNISTAN AVUN TARPEEN

- luvattomat poissaolot tai paljon poissaoloja
- kesken jääneitä opintojaksoja, toistuvasti arvosanoja 4
- outo käytös: esimerkiksi yhtäkkiset itkukohtaukset, oudot tai huolestuttavat asiat aineissa tai esseissä
- aggressiivinen käytös tai toisten kiusaaminen tai syrjiminen
- yksinäisyys, vetäytyminen
- paha jännittäminen toistuvasti pienissäkin tilanteissa
- jatkuva tuijotus, punaiset silmät tai laajentuneet pupillit
- outo, imelä haju tai alkoholin haju
- päihtynyt olemus (heti ilmoitus huoltajalle, saattaminen päivystykseen tai opiskelijan ollessa täysi-ikäinen kehoitus lähteä kotiin) tai huumeista puhuminen
- eleettömyys, apaattisuus
- nukahtelu tunneilla tai toistuvasti huomattava väsymys
- hyvin laiha olemus tai huomattava laihtuminen lyhyessä ajassa
- vahva levottomuus tunneilla tai kokeissa
- mustelmia tai viiltoja kasvoissa tai käsissä
- toistuvasti hyvin epäsiisti olemus

3.1.3 MITEN TOIMIN JA PUUTUN

- pyydä opiskelijaa jäämään hetkeksi oppitunnin jälkeen, tai sovi muu rauhallinen tilanne juttelulle kahden kesken.
- kerro, mitä olet pannut merkeille opiskelijan opiskelussa ja miksi se huolettaa sinua.
- kerro, miksi koet asian tärkeäksi opiskelijan kannalta.
- osoita olevasi aidosti huolissasi. Älä syyttele tai korosta opiskelijan tekemiä virheitä.

- pyri säilyttämään rauhallinen, avoin ja luottamuksellinen ilmapiiri.
- kysy, mitä opiskelija ajattelee tekemistäsi huomioista. Oletko tulkinut tilanteen oikein?
- kysy, onko opiskelija itse huolissaan asiasta.
- pyydä opiskelijaa auttamaan sinua ymmärtämään, mistä oikein on kyse.
- kysy, onko opiskelija jo jutellut asiasta jonkun koulun henkilökuntaan kuuluvan kanssa asiasta.
- jos ei, kerro, kenen kanssa asiasta voisi jutella ja miksi ajattelet, että asiasta olisi hyvä jutella.
- sovi, miten asiassa edetään ja kenen kanssa voit asiasta puhua.
- jos opiskelija on alaikäinen, kerro, että aiot tarvittaessa ottaa yhteyttä kotiin.
- sovi, milloin ja miten palaatte tarkistamaan tilannetta.
- kysy lopuksi, miltä asiasta jutteleminen tuntui.
- kerro opiskelijan kanssa sopimallasi tavalla mahdollisimman pian asiasta sille henkilölle, jonka kanssa arvioit, että asiaa on syytä lähteä selvittämään.

3.2 OPISKELUHUOLLOSTA JA OPPIMISEN TUESTA TIEDOTTAMINEN

Opiskelijat perehdytetään opiskelun erilaisiin tukimuotoihin ja opiskeluhuollon palveluihin heti opintojen alussa. Opiskelijoita tiedotetaan myös muista paikallisten tukiverkostojen tarjoamista palveluista. Tukimuodot käydään läpi jokaisen lukuvuoden alussa opiskelijoiden kanssa ja niistä tiedotetaan tarpeen mukaan myös lukuvuoden aikana.

Huoltajille tiedotetaan koulun tarjoamista oppimisen tuen järjestelyistä, opiskeluhuollon palveluista sekä muiden asiantuntijapalveluiden saatavuudesta ja yhteystiedoista. Tiedottaminen toteutetaan vanhempainilloissa, koulun nettisivuilla, opinto-oppaassa, Wilman välityksellä sekä henkilökohtaisin yhteydenotoin.

4. OPISKELUHUOLTO

4.1 OPISKELUHUOLTORYHMÄ

Viitasaaren lukiossa kokoontuu **oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltoryhmä** vähintään kerran lukuvuodessa rehtorin koolle kutsumana. Ryhmän tehtävänä on vastata opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista sekä lukioyhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämisestä. Ryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita.

Oppilaitoskohtaiseen opiskeluhuoltoryhmään kuuluvat:

- rehtori (rehtorin estyessä vararehtori)
- opinto-ohjaaja
- erityisopettaja
- terveydenhoitaja
- kuraattori

- tarpeen mukaan koulupsykologi
- tarpeen mukaan nuorten mielenterveys- ja päihdetyön tiimin edustaja

Opiskelijakohtainen monialainen asiantuntijaryhmä eli ATR kutsutaan koolle yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskeluhuollon palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoaa se opiskeluhuollon toimija, joka havaitsee monialaisen opiskeluhuollon tarpeen ja jolle asian selvittäminen työtehtävien perusteella kuuluu.

Ryhmän monialainen kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan. Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Asiantuntijoiden nimeäminen ryhmän jäseniksi ja muiden yhteistyötahojen tai opiskelijoiden läheisten osallistuminen ryhmän työskentelyyn edellyttää alaikäisen nuoren huoltajan suostumusta. Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet on otettava huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhuollon palveluja.

Yksittäistä opiskelijaa koskevan asian käsittelystä monialaisessa asiantuntijaryhmässä laaditaan opiskeluhuoltokertomus. Ryhmän vastuuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot opiskeluhuoltokertomukseen.

Asiantuntijaryhmä pitää kokouksistaan muistioita, joita säilytetään lukitus-tilassa, eikä niistä oteta kopioita. Muistioon kirjataan käsitellyt asiat. Opiskelija-asioista kirjataan muistiin:

- asian vireille panija
- aihe
- kokoukseen osallistujat ja heidän asemansa
- päätetyt jatkotoimenpiteet
- toteuttamisen ja seurannan vastuuhenkilö(t)
- seuranta
- kirjauksen päivämäärä ja allekirjoitus sekä virka-asema
- jos sivullisille annetaan tietoja, ne on kirjattava: mitä tietoja, kenelle ja millä perusteella annetaan.

Näin ollen yksittäiseen opiskelijaan liittyvät kirjaukset voidaan erottaa tarvittaessa nähtäville. Muistion avulla seurataan myös opiskelija-asioiden etenemistä.

4.2 NIVELVAIHE

Nivelvaiheen yhteistyön tavoitteena on saada opiskelijan lukio-opintojen aloitus mahdollisimman sujuvaksi, sekä opiskelun **tarvittavat tukitoimet varhaisessa vaiheessa käyttöön**. Nivelvaiheen tiedonsiirtopalaverissa mukana ovat opinto-ohjaajat, erityisopettaja, tuleva ryhmänohjaaja ja tarvittaessa terveydenhoitaja tai kuraattori. Oppilastietojen siirtäminen tapahtuu huoltajan luvalla ja luottamuksellisesti. Ryhmänohjaajat tiedottavat muita aineenopettajia opiskelijoiden tukitarpeista.

Siirryttäessä lukiosta toiseen oppilaitokseen on oppilaitoksilla oikeus saada toisiltaan opiskelijaksi ottamisen edellyttämät välttämättömät tiedot opiskelijaksi hakevasta. Koulutuksen järjestäjän on annettava opiskelijaksi pyrkivälle tieto siitä, minkälaisia terveydentilaa koskevia vaatimuksia ja edellytyksiä opintoihin liittyy.

4.3 POISSAOLOIHIN PUUTTUMINEN

Alaikäisen nuoren huoltaja selvittää opiskelijan poissaolot. Ryhmänohjaaja puuttuu opiskelijan poissaoloihin **mahdollisimman varhaisessa vaiheessa**. Jos poissaolot pitkittyvät, ryhmänohjaaja sopii yhdessä opinto-ohjaajan kanssa jatkotoimenpiteistä. Sairauspoissaoloista riittää kolmen ensimmäisen päivän osalta alaikäisen nuoren huoltajan ilmoitus tai täysi-ikäisen nuoren oma ilmoitus. Tätä pidemmistä sairauspoissaoloista tulee toimittaa kouluterveydenhoitajan tai julkisen tai yksityisen terveydenhuollon hoitajan tai lääkärin todistus.

4.4 OPINTOJEN KESKEYTTÄMINEN

Opiskelijan harkitessa opintojen keskeyttämistä hän käy **ohjauskeskustelun** opinto-ohjaajan tai rehtorin kanssa. Jos opiskelija on alaikäinen, kutsutaan mukaan keskusteluun huoltaja. Oppivelvollisuusikäisellä opiskelijalla tulee olla tiedossa toinen jatko-opiskelupaikka lukio-opintojen keskeytyessä ja hänen huoltajansa tulee ilmoittaa tästä koulun rehtorille. Mikäli täysi-ikäinen opiskelija päätyy lukio-opintojen keskeyttämiseen eikä opiskelijan jatkosuunnitelmista ole varmuutta, opinto-ohjaaja ilmoittaa opiskelijan tiedot **etsivään nuorisotyöhön**.

Opiskelijan siirtyessä kesken lukio-opintojen toiseen oppilaitokseen **opinto-ohjaaja tarkistaa, onko opiskelija aloittanut opiskelun**. Jos opiskelija ei ole aloittanut opiskelua, opiskelijan tiedot ilmoitetaan tällöin etsivään nuorisotyöhön.

4.5 KODIN JA KOULUN VÄLINEN YHTEISTYÖ

Huoltajia tiedotetaan opintojen etenemisestä, aikatauluista ja mahdollisista opiskeluvaikeuksista. Jos poissaoloja kertyy runsaasti tai muuta huolenaihetta ilmenee, otetaan yhteyttä alle 18-vuotiaan opiskelijan huoltajiin. Myös täysi-ikäisen opiskelijan kotiväkeen ollaan yhteydessä, jos opiskelija antaa siihen luvan.

Ensisijainen yhteydenottaja on ryhmänohjaaja, mutta myös aineenopettaja, opinto-ohjaaja, erityisopettaja, terveydenhoitaja, kuraattori tai rehtori voi ottaa yhteyttä kotiin. Tarpeen mukaan järjestetään yhteistapaamisia opiskelijan ja huoltajien kanssa.

Huoltajille tiedotetaan mm. vanhempainilloissa, millaisia tukitoimenpiteitä koululla on käytettävissä ja millaisia koulun ulkopuolisia verkostoja on käytettävissä. Huoltajia kannustetaan olemaan aktiivisia koulun suuntaan, jos huoli nuoren koulunkäynnistä herää.

Tiedottamisessa ja yhteydenpidossa kotiin Wilma on tärkeä työväline. Huoltaja seuraa kurssisuorituksia ja poissaoloja säännöllisesti Wilmasta. Huoltajat selvittävät alle 18-vuotiaan nuoren poissaolot Wilmassa. Nuoren tullessa täysi-ikäiseksi kannustetaan nuorta ja vanhempia siihen, että yhteydenpito koulun ja kodin kesken voisi edelleen jatkua. Opiskelija voi 18 vuotta täytettyään antaa luvan vanhempiensa Wilma-tunnuksien

säilymiseen. Yhteistyössä otetaan kuitenkin huomioon aikuistuvan nuoren oma vastuullisuus.

4.6 KOULUYHTEISÖN TURVALLISUUDEN EDISTÄMINEN

Yhteisöllisen opiskeluhuollon tavoitteena on taata terveellinen, turvallinen ja esteetön opiskeluympäristö. Turvallisuuden edistäminen on osa kouluyhteisön arkista toimintakulttuuria, mutta opiskeluhuollon tavoitteena on tukea toimintakyvyn säilymistä myös fyysistä ja psyykkistä turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa. Erilaisissa ongelma- ja kriisitilanteissa toimitaan lukiokohtaisesti sovittujen suunnitelmien mukaisesti.

Opiskeluhuollosta vastaavana rehtori varmistaa, että suunnitelmat ovat ajantasaiset ja että ne on tarkoituksenmukaisella tavalla käyty läpi työyhteisössä.

5. OPPIMISEN TUKI JA ERITYISJÄRJESTELYT

Lukion opiskelijalla on oikeus saada tukea riippumatta siitä, mistä oppimisen vaikeudet johtuvat. Tuen tarvetta arvioidaan opintojen alussa ja opintojen edetessä. Tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä. Tukitoimien toimivuutta arvioidaan opintojen edetessä ja tukitoimia päivitetään tarpeen mukaan.

Opiskelijaa ja alaikäisen opiskelijan huoltajaa tiedotetaan mahdollisuudesta tukitoimien ja erityisopetuksen kirjaamiseen Wilman henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan tukivälilehdelle. Kannustamme opiskelijaa siihen, että tukitoimet kirjataan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Tämä mahdollistaa sen, että tukitoimien toteutumista voidaan seurata ja arvioida. Tukitoimien kirjaamisen yhteydessä sovitaan seurannasta ja sen aikataulusta.

Seurannasta huolehtivat ryhmänohjaaja ja erityisopettaja opiskelijan kanssa.

Ryhmänohjaaja on päävastuussa Wilmaan tehtävistä kirjauksista, mutta myös muut opettajat voivat täydentää tietoja, esimerkiksi merkitsemällä Wilmaan tiedot tarjotusta tai toteutuneesta tukiopestuksesta.

5.1 OPPIMISEN TUKI AINEENOPETUKSESSA

Aineenopettaja tukee ja ohjaa opiskelijan oppimista monipuolisilla opetus- ja arviointimenetelmillä. Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa käyttämään omalle oppiaineelleen ominaisia opiskelustrategioita. Opiskelijan oppimista tuetaan myös tarjoamalla tukiopestusta tai muuta opiskelijan tarpeen mukaista tukea. Opiskelijan oppimista voidaan tukea myös tarjoamalla erilaisia hyvinvointia ja oppimista edistäviä opintoja, jotka antavat tukea esimerkiksi opiskelutaitoihin, elämänhallintaan tai eri oppiaineiden opiskeluun.

Oppimisen tukea annetaan siten, että opiskelijan yksilölliset tarpeet otetaan huomioon kaikkien aineiden opetuksessa ja eri oppimisympäristöissä. Erityistä oppimisen tuen tarvetta voi ilmetä erilaisten opiskeluvaikeuksien (oppimisvaikeudet, motivaatio-ongelmat), vieraskielisyyden, terveydellisten syiden tai vaikean elämäntilanteen myötä.

5.2 ERITYISOPETTAJAN TARJOAMAT TUEN MUODOT

Erityisopettaja antaa yksilöllistä ohjausta, opetusta ja tukea oppimiseen ja opiskeluun liittyvissä ongelmissa. Erityisopettajan tukea annetaan pienryhmäopetuksena. Erityisopettaja voi myös olla mukana eri oppiaineiden oppitunneilla.

Erityisopettaja tekee vuosittain **lukitestaukset** lukion alkaessa. Lukivaikeuden varhaisella toteamisella ja sen huomioon ottamisella opiskelussa voidaan opiskelijaa tukea oppimisessa ja auttaa saavuttamaan hänen kykyjensä mukaiset oppimistulokset.

Erityisopettaja toimii jatkuvassa **yhteistyössä aineenopettajien, opinto-ohjaajan ja terveydenhoitajan kanssa**. Tehokkaalla yhteistyöllä opiskelijoiden ongelmia voidaan ennaltaehkäistä tai niihin voidaan puuttua jo varhaisessa tai akuutissa vaiheessa.

5.3 ERITYISOPETUS

Opiskelijalla on oikeus erityisopetukseen, jos muut tukitoimet ei riitä ja hän tarvitsee todennettujen oppimisvaikeuksien tai muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi erityisopetusta lukion oppimäärän suorittamiseksi, eikä lukiolain 28 §:ssä tarkoitettu oppimisen tuki ole riittävää opiskelijan tuen tarve huomioon ottaen.

Viitasaaren kaupungin hallintosäännön 35 § mukaisesti lukion rehtori päättää lukion opiskelijan erityisistä opetusjärjestelyistä. Erityisopetusta antaa erityisopettaja, joka arvioi erityispedagogisten tukitoimien tarpeen sekä suunnittelee opiskeluun ja osaamisen osoittamiseen liittyvät tukitoimet. Erityisopetus tukee aineenopetusta, mutta erityisopetus ei ole aineenopetusta.

5.4 ERITYISJÄRJESTELYT

Erityisjärjestelyitä voidaan tarjota opiskelijalle **opetus- ja koetilanteissa sekä ylioppilaskirjoituksissa**. Erityisopettaja suunnittelee tarvittavat lukioaikaiset erityisjärjestelyt opiskelijan terveydentilaa tai oppimista koskevien **asiantuntijalausuntojen perusteella**. Erityisjärjestelyjen tarve arvioidaan moniammatillisesti. Arviointiin perustuen rehtori tekee päätöksen erityisjärjestelyistä. Rehtori ja ryhmänohjaaja tiedottavat opettajia tarvittavista erityisjärjestelyistä.

Erityisjärjestelyjä on mahdollisuus saada myös ylioppilaskirjoituksiin, jos kyseessä on esimerkiksi keskivaikea tai vaikea lukihäiriö, tai jos kysymys on vammasta, joka vaikeuttaa ylioppilaskokeesta suoriutumista. Erityisjärjestelyitä anotaan Ylioppilastutkintolautakunnalta. Haettavia erityisjärjestelyitä ovat erillinen pienryhmätila ja lisäaika kokeen suorittamiseen. Ylioppilaskirjoitusten erityisjärjestelyitä varten tarvitaan aina lääkärintodistus tai psykologin lausunto. Tärkeää on myös, että anottavia erityisjärjestelyjä on kokeiltu jo lukioaikana koetilanteissa.

5.5 KURSSISUORITUKSEN ARVIOINTI

Diagnosoidut vammat ja niihin rinnastettavat vaikeudet, kuten keskivaikea lukivaikeus, tulee ottaa huomioon arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus muuhunkin kuin kirjalliseen näyttöön.

6. ARVIOINTIMENETELMIÄ OPISKELUHUOLLON JA OPPIMISEN TUEN TOTEUTUMISEN SEURANTAAN

Jaksopalaverit

Viitasaaren lukiossa järjestetään kunkin jakson tulosten saavuttua jaksopalaverit. Niissä käydään läpi opettajakunnan kesken kunkin ryhmän heikot ja puuttuvat arvosanat, poissaolotilastot sekä sovitaan vastuujaosta: kuka puuttuu ja miten puututaan opiskelijan tai ryhmän tilanteeseen. Jaksopalaverin koollekutsujana on rehtori. Jaksopalaverissa voidaan sopia asioiden viemisestä opiskeluhuoltoryhmään.

Jaksopalaute

Lukiossa kerätään 2–5 kertaa lukuvuodessa jaksopalautteet opiskelijoilta. Ne käsitellään opettajainkokouksissa ja mietitään tarvittavat jatkotoimenpiteet.

Huoltajien palaute koulun toiminnasta

Opiskelijoiden huoltajilta pyydetään kerran lukuvuodessa arviointi koulun toiminnasta. Tulokset esitellään opettajainkokouksessa ja mahdolliset parannusehdotukset otetaan huomioon.

Kouluterveyskysely

Kouluterveyskysely järjestetään joka toinen lukuvuosi lukion opiskelijoille. Tulokset esitellään sekä opiskelijoille että vanhemmille

Viitasaaren lukion opiskeluhuollon ja oppimisen tuen käsikirja on Viitasaaren lukion paikallisen opetussuunnitelman liite.

Päivitetty käsikirja on hyväksytty Viitasaaren lukion opettajainkokouksessa 29.4.2025.

Käsikirja on hyväksytty sivistys- ja hyvinvointilautakunnan kokouksessa 8.5.2025.